

Kvalitativ og kvantitativ metode

To metodetilnæringer

*Kvantitativ
tilnærming*

Data som
tallfestes

Datainnsamling:

spørreundersøkelse, eksperiment

Analyse:

statistisk
(telle)

*Kvalitativ
tilnærming*

Data i form
av tekst

Datainnsamling:

feltobservasjon, samtaleintervju

Analyse:

hermeneutisk
(tolke)

I samfunnsvitenskapene brukes begge
metodetilnærmingene og kombineres ofte.

Oppgave:

Hvordan kan vi gå fram for å
undersøke nordmenns ferievaner med
henholdsvis en kvantitativ og en
kvalitativ tilnærming?

Vitenskapsteoretisk skille

Positivism
Ikke-positivism

Positivism

- Empiriske fenomener er observerbare, objektive forhold
- Blir ikke påvirket av at de observeres og undersøkes (tilskuerideal)
- Avdekke universelle lovmessigheter som preger samfunn og det sosiale livet
- Et absolutt skille mellom fakta og verdier
- Naturvitenskapelige metoder kan og bør brukes i samfunnsvitenskapen

Positivismekritikken

- Samfunnsforhold er ikke observerbare, objektive forhold
- Menneskelig handling har en *meningsdimensjon*.
- Ikke mulig å avdekke universelle lovmessigheter. Mennesker er selvstendige subjekter som innenfor visse rammer velger hvordan de vil handle.
- Samfunnsfenomener må forstås og fortolkes ut fra de handlendes intensjoner og den kontekst handlingen skjer innenfor.
- Samfunnsforskning er en del av samfunnet og kan ikke stille seg utenfor dette.
- Det kreves andre forskningsopplegg og metoder i samfunnsvitenskapen enn i naturvitenskapen

Oppgave:

Hvilke prinsipielle forskjeller mener dere det er mellom de kvalitative og de kvantitative tilnærmingene til undersøkelsen av ferievaner?

Forholdet mellom vitenskapsteori og metodetilnærming

- Tvilomt om det er noe prinsipielt vitenskapsteoretisk grunnlag for valget mellom kvalitative og kvantitative data.
- Ingen entydig kopling mellom positivism og kvantitative data eller mellom ikke-positivism og kvalitative data.
- Både kvantitative og kvalitative data kan fortolkes innenfor rammen av positivistisk – alternativt ikke-positivistisk - samfunnsvitenskap
- Det vesentlige er ikke datatyper og skillet mellom kvalitativ og kvantitativ metode, men hvordan undersøkelsesresultatene fortolkes

Forskjellen referer i stor grad til forskjeller i data og behandlingen av dem

Kvalitative data	Kvantitative data
Datainnsamling er preget av åpenhet og fleksibilitet	Datainnsamling preget av strukturering og lite fleksibilitet
Analyse og fortolkning skjer parallelt med datainnsamling	Analyse foregår etter datainnsamling
Ikke standardiserte analyseteknikker: utvikling av begreper, kategorier og typologier	Opptelling ved hjelp av statistiske teknikker: frekvenser, fordelinger og korrelasjoner
Illustrasjon ved hjelp av sitater	Dokumentasjon ved hjelp av tabeller

Mindre holdbare skillelinjer

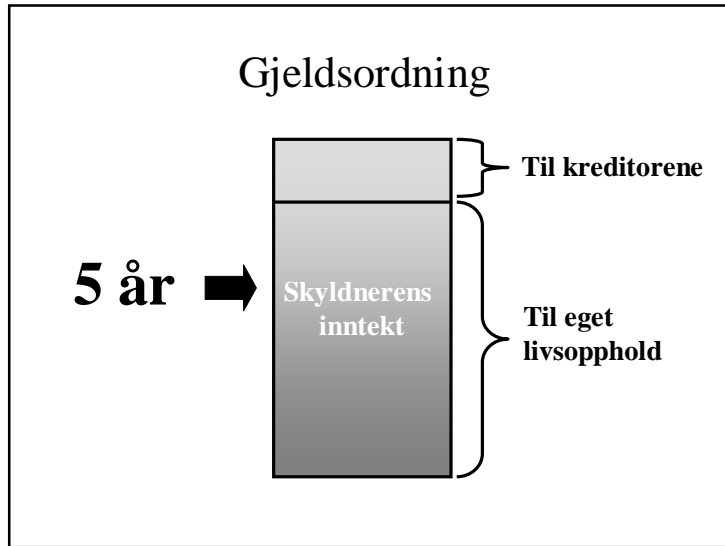
Kvalitativ tilnærming	Kvantitativ tilnærming
Studerer myk virkelighet	Studerer hard virkelighet
Meningssammenhenger	Årsakssammenhenger
Går i dybden	Gir overfladisk informasjon
Helhetsforståelse	Begrenset forståelse
Nærhet til dem som studeres (deltakerideal)	Avstand til dem som studeres (tilskuerideal)

Kombinasjoner av kvalitativ og kvantitativ datainnsamling

- Kvalitative undersøkelser som oppfølging av kvantitative undersøkelser
- Kvantitative undersøkelser som forberedelse til kvantitativ undersøkelser
- Parallell innsamling av kvalitative og kvantitative data
- Kvantifisering av kvalitative data

Gjeldsordning som fortjent?

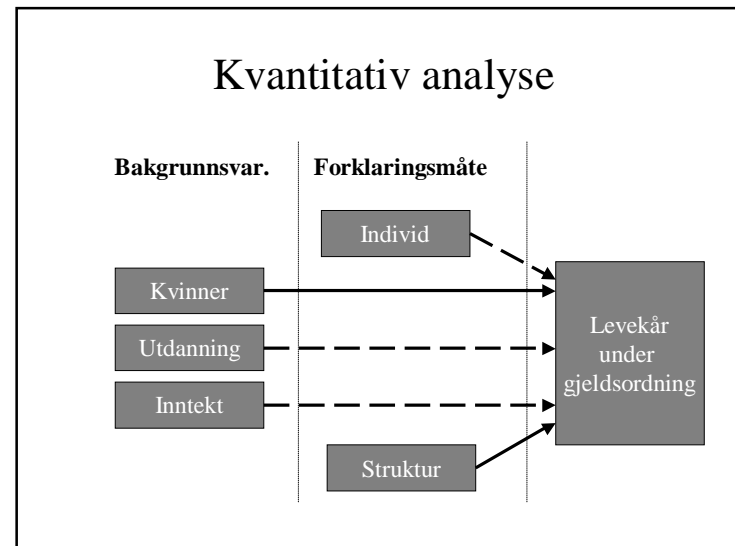
En studie av oppfatninger om rettferdige levekår under gjeldsordning

Forskningsspørsmål

undersøke om og hvordan *individets sosiale posisjon* har betydning for hvilke *moralske vurderinger og rettferdighetsbetraktninger* som trekkes inn for å begrunne oppfatninger om *rimelige levekår i gjeldsordningsperioden*

- ### Datagrunnlag
- **Kvantitativt:**
    - Spørreundersøkelse fra 1992
  - **Kvalitativt:**
    - Fokusgruppeintervjuer høsten 2001
    - Segmenter:
      - Sosial posisjon: «arbeiderklasse» og «middelklasse»
      - Alder: yngre (20-35 år), «eldre» (40-55 år)

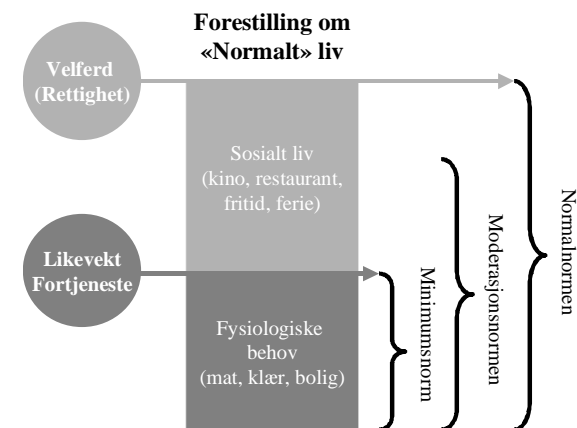

Dokumentasjon ved tabeller

Modell 2:	Sosialkontorets minstesatser		Trygdesatser		Under gj.sn. ind.arb.lønn		Lik gj.sn. ind.arb.lønn		Over gj.sn. ind.arb.lønn	
	Logit	Sig.	Logit	Sig.	Logit	Sig.	Logit	Sig.	Logit	Sig.
Forklaringsmåter (indekser):										
- individorientert	-2,03	0,000	-1,45	0,000	-1,92	0,000	-0,73	0,060	-0,45	0,274
- strukturorientert	1,29	0,001	1,64	0,000	1,48	0,000	0,97	0,009	0,27	0,497
Kjønn (1=kvinne, 0=menn)	0,32	0,048	0,52	0,002	0,48	0,003	0,52	0,002	0,28	0,107
Alder	0,0076	0,150	0,0020	0,711	-0,0008	0,880	-0,0004	0,939	-0,0001	0,989
Husholdsinntekt (i 1000 kroner)	-0,0012	0,038	-0,0015	0,015	-0,0014	0,018	-0,0008	0,169	-0,0014	0,032
Utdanning (ref.kat.: grunnskole):										
- Videregående	-0,25	0,248	-0,44	0,045	-0,66	0,003	-0,38	0,088	-0,47	0,034
- Høyere	-0,12	0,646	-0,39	0,148	-0,55	0,037	-0,74	0,007	-0,82	0,004
Gjeldsproblemer siste år (1=ja, 0=nei) *	0,08	0,793	0,11	0,728	0,07	0,822	0,28	0,374	0,16	0,618
Terskel:										
- Dårligere	-3,86	0,000	-3,12	0,000	-2,61	0,000	-0,59	0,243	-0,03	0,961
- Som før	-0,17	0,730	0,71	0,165	0,44	0,383	3,41	0,000	3,44	0,000
N	660		647		640		640		636	
Pseudo-R2 (Nagelkerke)	0,109		0,119		0,139		0,080		0,054	
Pearson goodness of-fit (sig.)	0,990		0,987		0,574		0,361		0,000	
Modelfitting, d.f. = 8 (sig.)	0,000		0,000		0,000		0,000		0,001	
Log likelihood ratio test (sig.)	0,0157		0,001		0,000		0,000		0,001	

* Om man har hatt problemer med å betale renter og avdrag på lån i løpet av de siste 12 måneder eller ikke.

Levekårsnormer

Illustrasjon ved sitater

«Nei, jeg synes egentlig at har man kommet i en sånn situasjon, OK, greit, restaurant, kanskje, kino, ja, det ligger såpass lavt sånn kostnadmessig, men sånn type ferieopphold..., man kan altså ha det all right med å være på hjemplassen sin og prøve og finne på alternative ting, dra på Huk, altså det er ikke nødvendigvis noe mindre opplevelsesrikt det enn å dra til Syden.»

«Nei, men det må være et anstendig nivå, da, sånn at du kan ha et sosialt liv også, du skal jo ikke sitte inne og ikke være med på noe, bare ta den nødvendige maten inn for å overleve og ha det for jævlig fordi om du er med på en gjeldsordning, du må kunne ha et visst sosialt liv, for da er poenget..., da kunne du ha sittet med gjelda og ha psykiske problemer av det enn å sitte inne fordi du er med på en gjeldsordning at du har så lite å leve for, hva er verst, det er jo ett fett, du må kunne ha et i hvert fall liten standard på et normalt liv, altså.»

Begrunnelser for levekårsnormer

Levekårsnorm	Minimumsnorm	Normalnorm
Rettigheter	Minimumsbehov	«Standardpakken»
Perspektiv på gjeldsordning	Et gode for skyldneren	Et nødvendig onde for skyldneren
Hensikt med gjeldsordning	Avskrekking	En ny start
Sosial posisjon	Middelklassen	Arbeiderklassen
Sosial distanse	Stor: gjeldsføre utgruppe	Liten: kan ramme alle
Sosiale stereotypier	Om gjeldsføre og fattige	Om kreditorer og «rikkfolk»
Relativ depresjon	Ja (arbeiderklasse)	Nei
Argumentasjon	Kognitiv: Ut fra moralske prinsipper	Affektiv: Ut fra sympati/medfølelse
Betalingsmoral	Pliktetisk	Konsekvensetisk
Forklaringsmåte	Selvforkylt (livsstil og økonomisk sans)	Uforkylt (livshendelser og markedssvingninger)
Synet på gjeld	Moralsk: bra og dårlig gjeld	Risikoperspektiv: Gjeld er gjeld

Uansett om en bygger undersøkelsen
på kvalitative eller kvantitative data
og analyseteknikker

Fortolkning er et gjennomgående trekk
ved hele forskningsprosessen
(også tall må fortelles)